

טיב הקהילה

פרשת כי-תצא
ט"ו אלול תש"פ
 זמני הרלקת הגרות ומצ"ש

הדר"ג	6:32
מוצ"ש	7:45
ר"ת	8:18

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סוק"ש א'	8:39
סוק"ש ב'	9:26

המנים לפי שיעור קיץ

נתיק מס': **530**

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו הרה"צ

רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הפרשה

לא דברה תורה אלא נגד יצר הרע

הרעות ומדרכיו המקולקלות, על ידי שידע תמיד כי מולו עומד מלך זקן וכסיל אשר בקי ומלומד בתכסיסי מלחמה להכשיל בני אדם ועושה את עבודתו ותפקידו בנאמנות יתירה והכל בכסילתו ובחכמתו המדומה, הרי יברח ממנו כבורח מפני אש ולא יתעסק עמו כלל וכלל. אותו הדבר מנסה היצר לצבוע ולהפוך בעיני האדם את העבירות למצוות בתלי תילים של טעמים ובכך לגרום לו להיכשל, ולזאת ישכיל האיש לדעת את אשר לפניו למען לא יתעוררו עיניו מלראות את האמת וללכת לאמיתה של תורה.

התרחקות מדרכי היצר

לא רק מאיסור גמור יש להיזהר מליפול בידי היצר, אלא אף בדברים המותרים שנאמר עליהם 'קדש עצמן במותר לך' צריך להישמר בכל משמר - כי מן ההיתר יסיתנו אל האיסור, כך הוא דרכו של יצר, אינו בא אל האדם בפעם אחת שיעבור עבירה מן החמורות שבתורה, כי לא יצליח בזממו והאדם לא ישמע לו, על כן בא אליו בפיתוי שיעבור רק על מנהג קל או חומרא בעלמא שאינו מגופי תורה, ושמצליח בדבר זה בא אליו שוב בטענה והוכחה שלא אירע לו שום היזק רוחני במה שויתר על המנהג ואז מחטיאו בנידון קל של עוון, וכך מוסיף והולך עד שמפילו רח"ל לחטאים מפורשים שבתורה.

והעצה להינצל מזה היא לקיים הא דאיתא בספר חובת הלבבות (שער התשובה פ"ה) שכשבאים לעשות תשובה לא די לשוב על העבירות הידועות לו בלבד, אלא צריכים לשוב גם על הדברים המותרים המביאים אותו אל האיסור, כמו שנאמר על קצת החסידים שהיו פורשים משבעים שערים משערי המותר - מתוך יראתם שיכשלו בשער אחד משערי האיסור.

הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו

אף זאת צריך לדעת כי דווקא בימים הנשגבים יותר - גם כח היצר מתרבה וגדל, כי זה לעומת זה עשה האלוקים וכפי שהימים גדולים וקדושים יותר כן היצור אינו טומן את ידו, ובא בהפרעות גדולים ורבים להטריד את האדם מן העולם, ואינו יכול לראות את האדם מתעלה וחוחר בתשובה על מעשיו ובכך יורד כל עבודת היצר לטמיון, על כן משקיע הוא כוחות רבים לחפש ולמצוא אחרי נקודות התורפה שבאדם ושם מכשילו בהנאה רבה.

כן הדבר אף באנשים הגדולים ומורמים מעם, אליהם בא היצר הרע ביתר שאת ויתר עז ומנסה לקנות בהם שבתה, ועל זה אמרו חז"ל 'כל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו', כלומר כי לפי ערך גדלותם וחשיבותם חפץ יותר להכשילם, וגם שצריך כוחות גדולים ורבים להעבירו ולהפסיקו מדביקות הבורא.

על כן בימים אלו של ימי הרחמים והרצון, בהם הימים מסוגלים לקרבת ודביקות ה', מוטל ביותר להיזהר מליפול ברשת היצר כי כפי אשר הימים גדולים וחשובים ומסוגלים לתשובה שלימה ותיקון העוונות - דווקא בזמנים הללו מצליח השטן לבלבל את האדם בטרדות רבים ומשונים שהזמן גרמא, ולזה צריך להתחזק לא ליפול בידי ו להתגבר עליו בכל מיני התגברות לצדו ולמגרו כליל.

בצאת בני ישראל למלחמת הרשות שיש בה גם כן מן המצוה, נצטוו העם כי בבוא אליהם נסיון של אשת יפת תואר, מן הראוי היה לכתחילה להיזהר ולהישמר מכל נידוד של חטא ועבירה ולבלתי יגש לעשות ולחשוב כדברים האלו, אך כאשר לא יוכל האדם עמוד בנוסיונו נתנה לו התורה היתר לשעה, ולאחר שיעשה את כל המעשים האמורים בענין ועדיין יחפוץ בלבו להינשא לה, יש ביזו וברשותו לעשות כן.

נבל ברשות התורה

אז בימים ההם - קודם המצאת כלי מלחמה אשר ניתן להילחם בהם ממרחק ומהאוי - בלא עמידה בפועל נגד האויבים, היו אנשי הצבא נלחמים פנים בפנים מול שונאיהם, ומן ההגיון והשכל הישר היא כי לא יעלה על הדעת שיהיו ראשם ולבם עסוק בדברים אחרים שאינם מענייני המלחמה, וכל שכן שלא יהא זמנם בידם להתפתות אחר הגאות שווא וחמדות רעות, אלא את כל מחשבתם ותקוותם תולים הם האיך להינצל מאויביהם וכיצד להישאר בין החיים.

ברם אף בזמן סכנה זו מוצא עדיין היצר הרע העזה לבוא ולפתות את היוצאים למלחמה בנסיון של אשת יפת תואר, בשעה שגלוי לכל איש ואיש את התוצאות ההרסניות שיש בלקיחתה, הן שבסוף ישנאה כמו שאמרה תורה 'וְהָיָה אִם לֹא חָפְצָךָ בָּהּ' - פירש רש"י - הכתוב מבשרך שסופך לשנאותה, והן שיצא ממנה בן סורר ומורה, וכמפורש בגמרא כי לכן נסמכה בתורה פרשת 'שְׁמֵי נְשִׁים הָאֵחָת אֲהַבְתָּ וְהָאֵחָת שְׂנֵאתָ' ופרשת 'בֵּן סוֹרֵר וּמֹרֵד' לפרשת אשת יפת תואר, לומר כי הנושא את אותה האישה - הרי שבסוף ישנאה, ולא זו בלבד אלא אף יצא מהם בן סורר ומורה, זאת מלבד עצם הדבר שצריכה שתבכה ותתנוול זה ירח ימים, אך עם כל זאת עדיין לא ימנע האדם מללכת אחרי עיניו ולקחתה לאישה.

אמנם התורה כבר התירה לו לאחר שיעשה עימה את הכתוב בפרשה, מטעם דאמר הגמרא: מוטב שיאכלו ישראל בשר תמותות שחוטות ואל יאכלו בשר תמותות נבילות, כלומר כי מבלעדי זאת שהיתה התורה מתירה, היה ממילא לוקחה באיסור, על כן בכדי שלא יעבור על איסורי תורה - ניתנה לו רשות לקחתה בתנאים מסויימים כנבל ברשות התורה, והעיקר שלא יעבור על איסור מפורש שבתורה.

מלך זקן וכסיל

מכאן נלמד ונראה את גודל הזהירות הנדרשת לא ללכת אחרי עצת היצר הרע הטומן בחובו מלכודת ופתיון לתפוש בהם את האדם לדרדורו ולהביאו עד לשאול תחתית, הוא בא אליו במילים מתוקות מדבש ומנופת צופים ובכך גוררו ומפתהו לעבור על רצון בוראו, אשר סופו מי ישורנו וגורלו רע ומר כלענה, לא זה בלבד אלא אף השטן שהחטיאו, בא לבסוף בעצמו לקטרג לפני כסא הכבוד על האיש שחטא, בדרישה ובתביעה כי צריך להעניש את האדם החוטא כדבעי. על כן שומר נפשו ירחק ממנו ואל יכנס עמו במשא ובמתן בטענות ובמענות, כי הוא מלך זקן וכסיל ובסוף יצדונו ברשתו בחלקלקות לשונו, לפיכך יברח ממנו כבורח מפני האש, ורק בכך יציל מעצותיו

טיב המערכת

אשימה עלי מלך

אנו נמצאים כבר בעיצומו של חודש אלול, ובימים אלו כל אחד מרבה במעשים טובים ובתפילות שיזכה לשנה טובה ולהכתב בספר החיים, וידוע שצדיקים היו נוהגים בחודש זה בכל מיני מנהגים, שמטרתם היתה לעורר את הלבבות לתשובה, ובדאי שכל אחד - גם הפשוטים שבעם מוסיפים קבלות טובות שמקבלים על עצמם כל אחד כפי השגותיו. פרשת כי תצא נקראת תמיד בחודש אלול, ובפרשה זו לומדים את אחד מהיסודות הגדולים ביותר בענין התשובה והתפילה, וכך אומרת הגמרא: לעולם אל יצא אדם דבר מגונה מפיו, שהרי עיקר הכתוב תשע ועשר אותיות ולא להוציא דבר מגונה מפיו, שנאמר 'כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור', ע"כ דברי הגמרא, ופסוק זה אנו קוראים מידי שנה בחודש אלול, וראוי להביא כאן את דבריו של החפ"ץ חיים' בספר שמירת השלשון, וז"ל: 'גם אין מקבלין תפילותו למעלה עבור זה, כמו שכתוב בוזה הקדוש פרשת מצורע 'מאן דאית בה לינשא בישא, צלותא לא עלת קמה דקודשא בריך הוא, דהא אתער עלה רוח מסאבא, כיון דאהדר בתשובה וקביל עלה תשובה, מה כתיב? ביום טהרתו והובא אל הכהן'. תרגום: מי שיש בו לשון הרע, תפילתו אינה עולה לפני הקב"ה, מפני שרובצת עליה רוח טומאה, כיון שחזר בתשובה וקביל על עצמו לשוב, עליו נאמר ביום טהרתו והובא אל הכהן'. ומסים הח"ח שם דבריו 'ובזה יובן מה דכתבה התורה 'וטמא טמא יקרא', ופירשו רז"ל שצריך להודיע צערו לרבים, ורבים יבקשו עליו רחמים, והוא מחמת שתפילתו אינה מתקבלת למעלה!'

אכן, כמו שאמרנו, כל אחד מרבה בתפילות, בתשובה ובמעשים טובים, אבל נזאי קודם למעשה הוא, שיהיה פיו נקי מכל דיבור אסור, כי יכול אדם להתפלל ולהתחנן אבל תפילתו אינה עולה למעלה בגלל דיבורים אסורים שדיבר, ועכשיו זה הזמן לשנות הרגלים, ולהתנתק מכל מיני דיבורים אסורים, ובע"ה בימים הנוראים הבעל"ט נוכל לשפוך שיח לפני השי"ת בפה נקי, ויה"ר שיעלו תפילותינו לרצון.

(נתיב טיב-הדרה-כי-תצא)

ניתן לשפוע את שיחותיו של פורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישיור
 באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

טיב
 ההודעות

חודש אלול (א)

מנהג אנשי מעשה להתענות

א. יש אנשי מעשה הנוהגים להתענות ארבעים יום, כנגד ארבעים יום שעלה משה רבנו ע"ה לקבל את התורה, ולפי שאין מתענים בשבתות ור"ח וכן ברה"ל, לכן נוהגין להתחיל אחר חמשה עשר באב כדי שישלימו למספר ארבעים יום (מס'א תקפ"ה ס"ב).

ב. כשמתענה מראש חודש אלול ואילך, ישאל מהשם ית' שיתן לו שררה וחיים וננים לעבודתו (א"ד שם ס"א).

ג. אם יכול להתענות איזה יום או ימים בחודש אלול אשרי לו, ובלבד שיפספש במעשיו ויעשה גדר שלא לשוב עוד לכסלה (מורה באבנע את רמ"ה).

ד. וכתבו ספרי המוסר, דאם באמצע אכילתו בעוד שהוא מתאוה לאכול מושך ידו ממנו, זה נחשב ג"כ לסיגוף ומתכפרים עונותיו (מ"ב ס"ה תקע"א ק"ב).

יפספש במעשיו

ז. וכיון שחודש זה מעונד לתשובה, לפיכך הירא את דבר ה' יש לו לפספש במעשיו, ויוסף אומץ בקיום המצוות, ויש אנשי מעשה נוהגים שבחודש זה מפספשים בדקדוקי מצוות להיות בודק ובוהן תפילין ומזוזות שלהם, וכל אשר ימצא שם בדיק בשאר מצוות, והוא מנהג טוב (מס'א שם ס"ו).

ו. חודש אלול הוא זמן תשובה לכל, ויהיה לפשפש במעשיו, וטוב וישר שבכל לילה קודם שישן טרם אמירת הוידי יפספש ויחפש דרכיו ובמעשיו באותו יום, ויתוודה וישבו, וכן יעשה בכל יום מר"ח אלול עד יום הכיפורים, ובאמת היה צריך לעשות כן כל ימיו בכל לילה כמעשה הצדיקים וקראו בשמותם מאירי דחושבנא, אך לכל הפחות כה יעשה בארבעים ימים הנוראים הללו (בה"ח ס"ק"ז).

ז. אשרי מי שלובש שק ויושב על האפר, ובוכה על עוונותיו ומספיד עליהם, ומתוודה בבכי ובכפיפת ראש והשתחויה עד שיתפקקו כל חוליות, ובוזה מקיים הראשי תיבות של 'תשובה', שהוא ר"ת תענית ש"ק ו'אפר, ב"כיה ה'ספד כמו שכתב הארי"ל (שם הו"ק תוק"ו י"ז י"ט ע"ג).

והוא ויחפץ להספיד ולבכות ולישב על הארץ, מכל מקום נראה שיוכל להתוודות ויודי קצר אף בשבתות, או יקרא בספר דניאל סימן ט' וסימן י', ויאמר אלו הפרשיות בכונה, ויחשוב בלבו (שם) עוונותיו, גם יקרא פרשיות בנחמיה סימן ח' ט', ואחר כך יאמר בתהלים מזמור סימן נ"א כאשר בא אל בת שבע וכו', ויסיים בתורה (ובים י' י"ב - י"א ס').

בפרשת ועתה ישראל מה ה' אלוךך שואל מעמך וגו' עד זבת חלב ודבש, ויתעורר מאד בלבו ויחשוב מחשבות טובות לתקן כל מה שקלקל (ש"ה ה"ק מ"ט ר"ה פ"ר ב"ר מצה ס"ג).

ז. ופשוט שחוב גמור על כל אדם שילמוד בכל יום בספרי היראה אם מעט ואם הרבה, והוא יותר חיוב מכל שאר לימודיו, ואף אם ינטבל על ידי זה מלימוד פרק משניות או

וצדקה תהיה לנו

טוב וסלח ורב חסד

חודש אלול הוא מתנה טובה ונפלאה אשר הקב"ה ברוב רחמינו וחסדיו בחר להעניק לנו לפנים משורת הדין, למרות שבמשך השנה לא התנהג האדם תמיד כפי שהיה צריך באמת, פה מעד ושם נפל, בכל זאת בהגיע חודש אלול ניתנת הזדמנות של אמת לכל איש ישראל לתקן את מעשיו לקראת בוא יום הדין הגדול והקדוש של ראש השנה.

כל המושג של תשובה הוא ממש לא מובן מאליו והוא אפילו נוגד את ההיגיון האנושי, לא מצאנו שום מלכות שבעולם שתיתן הזדמנות לכל אחד לשוב בתשובה שלימה על חטאיו, אם חלילה נכשל האדם באיזה חטא כנגד הרשויות לא יועיל לו מאומה באם יביע חרטה על מעשיו הנלוזים, לכל היותר יקלו לו מעט מחומרת עונשו, אך לא יתכן מצב שבו יאמרו לו לאותו חוטא שבגין חרטתו העמוקה הינו פטור לגמרי, אין כזה מציאות, בכל אופן יהיה צריך לרצות את עונשו.

אולם אצל הקב"ה - מקור החסד והרחמים - אינו כן, אלא אפילו אם הגדיל האדם לפשוט כנגדו בחטאים ועונות ופשעים עד שגדש את הסאה רח"ל, בכל זאת מגיע חודש אלול והקב"ה ברוב רחמינו וחסדיו מעניק לנו מתנה טובה מבית גניזו, ומזמן לנו שעת הכושר שבו יוכל כל אחד ואחד לשוב לפניו בתפילה ובתחנונים, לבקש סליחה ומחילה על מעשיו וחטאיו אשר עושה, והקב"ה הוא הרי בוהן כליות ולב, ואם נוכח לראות שהחרטה הוא באמת ומעומק לב, אזי ברוב חסדו וטובו מעניק לנו סליחה מחילה וכפרה ושנה טובה ומבורכת.

כהלשון הזה כותב לנו ה'חיי אדם' (חלק ב-ג הלכות שבת ומעידים כלל קמ"ג סעיף א) ומאלף אותנו בינה: "באהבת ה' את עמו כמידתו כי חפץ חסד הוא ולא יחפץ במות המת כי אם בשובו מדרכיו וחיה, לא לצרכו ולהנאתו, כי אם יצדק מה יתן לו, כי אם להטיב לו באחריתו. ולכן לא יום ולא יומים ממתין ומצפה לתשובת רשעים, אלא הרחיב לנו את הזמן, ותיכף בתחילת השנה והחודש נפתחים כל השערים, שערי תשובה, שערי מחילה וסליחה, והם פתוחים ועומדים עד זמן נעילת שערים ביום הכיפורים, והכרוז יוצא מלפניו, 'שובו בנים שובבים ארפא משבותיכם' (ירמיה כ"ג, ע"ל).

ומן העניין להתבונן עוד, על פי המקובל בידינו שלכל חודש מ"ב חודשי השנה ישנו צירוף מיוחד שיוצא מן השם הגדול והקדוש - שם הו"יה ברוך הוא, הצירוף של חודש אלול יוצא מסופי תיבות של הפסוק (דברים ו, ס"ה) "וצדקה תהיה לנו כ"י", ואינא בספרים הקדושים שפסוק זה בא לרמז לנו על הענין של חודש אלול שהוא בבחינת הצדקה, כשם שבעל הבית עושה צדקה עם העני ונותן לו מתנת חנם, כך גם הקב"ה עושה עמנו צדקה וחסד ומוחזן אותנו במחילה סליחה וכפרה מאוצרו המנוצח, על אף שמצד הדין אינו מחויב לנו כלום. איש לרעהו ומתנות לאבינוים

אמור מעתה, שאם הקב"ה עושה עמנו צדקה וחסד בחודש זה אזי גם אננו צריכים בימים האלו להרבות בצדקה וחסד, כמו שאמרו חז"ל (סוטה י"ז. שבת קל"ג) שבני ישראל צריכים להלך אחר מידותיו של הקדוש ברוך הוא ולהתדמות אליו, מה הוא חנון ורחום - אף אתה חנון ורחום, וזהו באמת אחד מן העבודות בחודש הנשגב הלזה מן הטעם הפשוט ביותר, אם הקב"ה נוהג עמנו במידה הזאת על אף שאינו חייב לנו דבר, אדרבה, אנו מחויבים אליו, על אחת כמה וכמה שאנחנו צריכים להתנהג בחודש זה במידת הצדקה והחסד ולהרבות רעות בין אדם לחברו ולגמול חסד עם כל מי שאנו יכולים.

חסד אין פירושו רק חסד במזמן אלא גם - ועוד יותר מכן - לעשות חסד בנפש וברוח, להעניק מילה טובה לחבר ולעודדו, כמו שאמרו חז"ל (תנ"ח ק"א), "טוב המלביץ שינים לחבירו יותר ממשקהו חלב". חסד אפשר לעשות עם כל נברא אשר לו צלם אלוהים, בין אם גדול ובין אם קטן, וכמעשה הידוע בהרה"ק רבי משה לייב סאסובער ז"ל, שבערב יום הקדוש המתינו לו כל בני העיר בבית המדרש בכדי להתחיל את עבודת היום הקדוש ולומר 'כל נדרי', אך משום מה הצדיק מתמהמה עד בוש, לטוף נודע, שבדרך הילוכו לבית הכנסת הגיע לאזניו קול בכייה של פועט שנתעורר משנתו ולא מוצא את אמו בבית לאחר שהלכה לבית הכנסת, ולא זז משם רבי משה לייב למשך שעה ארוכה ביותר, הוא התעכב שם לשעשע את התינוק עד שגרע מבכיו ונרדם שוב.

זהו מה שכותב ה'חיי אדם' (חלק ב-ג הלכות שבת ומעידים כלל קל"ח): "ולכן ירבה בכל החודש בתשובה ותפלה וצדקה, ונתנו רמז לזה (הפסוק במגילת אסתר ט, כ"ב) - 'ומשלחו מנות איש לרעהו ומתנות לאבינוים' - ראשי תיבות אלול, לרמז שבחודש אלול ירבה במתנות לאבינוים".

וכבר מבואר בספרים הקדושים (אמרי נועם - חודש אלול ה) שייכות הצירוף של חודש אלול - דהיינו הפסוק 'וצדקה תהיה לנו' - אל העבודה של חודש אלול, שהרי בחודש אלול מתחילים לתקוע בשופר, ואנו מוצאים בחז"ל ששני המצוות האלו - שופר וצדקה - יש בכוחם להפך מידת הדין למידת הרחמים, על מצות שופר אינא במדרש (יקרא רבה א"א מ"ד ס"ג): "בשעה שישיראל נוטלין את שופריהן ותוקעין לפני הקדוש ברוך הוא, עומד מכסא הדין ויושב בכסא רחמים, דכתיב ה' בקול שופר, ומתמלא עליהם רחמים ומרחם עליהם והופך עליהם מדת הדין, ואותו העניין אנו רואים גם במצות צדקה, דכתיב ברש"י (בראשית י"ז, ט"ו): "גדול כח מתנות עניים שהופך מדת רוגז לרחמים".

ובחסד עולם רחמתיך

על פי הדברים האלו גם נוכל לפרש את דברי הנביא בהפטורה של השבוע (ישעיה נד - רנ"י עקרה), האומר שם (פסוק ח) "בשצף קצף הסתרתי פני רגע ממך ובחסד עולם רחמתיך אמו גואלך ה'", ואפשר לפרש שדברי הנביא מכוונים לאותם זמנים של הסתר פנים שבו הקב"ה מעלים ומסתיר את פניו מאתנו, בכל זאת יש ביכולת שלנו לעורר את רחמינו וחמלתו של הקב"ה עלינו, זאת על ידי שנובה במדת החסד, 'בחסד עולם רחמתיך'. ואם בזמנים של הסתר פנים אמרו כן, על אחת כמה וכמה בחודש אלול שבו הקב"ה מאיר לנו את פניו וקורא לנו 'שובו בנים שובבים', בוודאי נזכה לעורר את קרבנו יתברך אלינו ביתר שאת וביתר עוז, בבחינת 'אני לדודי ודודי לי', על ידי שנובה בצדקה וחסד ובגמילות חסדים.

חינוך הבנים

פירש רש"י: "סורר - סר מן הדרך. ומורה - מסרב בדברי אביו, לשון ממרים". ובתרגום אונקלוס: "ליתוהי מקבל למימר אבוהי ולמימר אמיה, ומלפן יתיה ולא יקבל מנהון" ע"כ.

נראה מכאן שעיקר הצלחת חינוך הבנים היא במה שיקבל הבן מאביו ומאימו, ויכניע דעתו בפניהם לקבל את אשר מורים לו. ולפעמים ישנם בנים ותלמידים השומעים את דברי הוריהם ורבותיהם, לומדים וגם יודעים מה שמלמדים להם. - אבל אינם 'מקבלים' את הדברים, להפנימם אל תוככי לב פניהם, וחושבים שאין הדברים האלו 'מתאימים' להם.

ועל כך למדנו בפסוקים אלו, שבאם אינו 'מקבל' דברי אביו ואימו, כדי להפנים אל לבו ולקיימם הלכה למעשה, הרי הוא נקרא בזה 'אינו שומע'. וכבר מצינו בלשון חז"ל (עירובין קב:): "לא שמיע לי, כלומר לא סבידא לי".

ונלמוד מכאן, שמי שהוא חכם בעיניו ולא 'מתאים' לו לקבל מאביו, הרי עלול הוא להתדרדר ח"ו, כדמצינו כאן שמפני שלא שמע לקבל מאביו נעשה 'בן סורר ומורה'. ועל כך אמר שלמה המלך ע"ה (משלי א, ח): "שמע בני מוסר אביך".

וזאת רואים במוחש, שכשבחור נופל ומתדרדר הרי תחילת נפילתו היא בכך שאיננו שומע בקול אביו ובקול אימו.

ובימינו יותר מצוי נערים המתחכמים בעיני עצמם, ונדמה להם שהם 'מבינים' יותר טוב מהוריהם, ואינם מקבלים מרות אביהם ואינם בחושבם שהם שייכים לדור הישן... ואינם מבינים מספיק בצרכי הדור הצעיר. ולפיכך נוטים שלא לקבל מוסר והשקפת אביהם ואימם ה' ישמרנו, וזו אם כל חטאת ואחריתה מי ישורנו.

ומידה טובה מרובה, שכל מי שנוהר בכבוד אביו ואימו, שומע ומקבל ומקיים את דבריהם, מובטח לו שיגדל לאילנא ברברא לטוב לו כל הימים.

[טיב התורה - פרשא דין]

-> • <-

תורת החינוך חודרת אל לב החניך בכל עת שיכין לבו אליה, והרבה מחנכים משפיעים בחינוך אישי ישראל ועיצוב דמותו, כאשר רגילים אנו בזמנינו להרבה מלמדים ורמ"ם שעוברים כל נער בישראל בחיידר ובישיבה עדי עמדו על דעתו.

לפעמים יתכן 'חינוך' גם בגיל מבוגר יותר, כענין שהיה מנהגו של אחד מיקירי אנשי ירושלים, ה"ה מוה"ר רבי מרדכי מילר זצ"ל, בהגיעו לגבורות יותר משמונים שנה, לנסוע אל כמה מאדמור"ר דורו כדי לקבל מהם לקח מוסר תורה וקדושה ויראת שמים, ובהגשת הפתקא [קוויטעל] לברכה כנהוג. וכך היה מסתופף לפעמים בצילו של צדיק זה, ולפעמים בצילו של צדיק אחר.

הייתי אז צעיר לימים, וחפצתי להבין דרכו ומנהגו, ובהזדמנות אחת שאלתי אותו בעצמו אודות נסיעותיו התכופות אל צדיקי הדור, והרי כבר עברת את גיל שמונים! והנך יותר מבוגר וזקן מכל אותם אדמור"ם שאתה נוסע אליהם?

השיבני ר' מרדכי, הנה מצינו בחינוך הבנים כמה וכמה 'מלמדים', כל אחד מומחה בתחומו, ולכל אחד מהם אנו נצרכים בתורת החינוך, ואי אפשר לדלג על אף אחד מהם.

מתחילה נכנס התינוק אצל מלמד אותיות הא' ב', כדי שילמדנו כראוי את מלאכת הקריאה, ואחר כך אצל המלמד חומש ומשנה, ושוב נתעלה אל הר"ם המלמד גמרא ותוס'. ומכולם יחדיו נשלמת קומת חינוך הנוער, גם כי יזקין לא יסור ממנה, מאחר שמכל אחד למד לפי עניינו ובחינתו.

כִּי יִהְיֶה לְאִישׁ בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה אִינְנו שְׁמַע בְּקוֹל אָבִיו וּבְקוֹל אִמּוֹ וְיָסְרוּ אֹתוֹ וְלֹא יִשְׁמַע אֲלֵיהֶם (כ"א, י"ז)

אף אני כן, המשיך ר' מרדכי אל הנמשל, כשרוצה אני לחנך את עצמי בדרכי יושר במסילה העולה בית קל, צריך אני לכל הרעביס הללו, כדי שכל אחד לפי בחינתו ולפי עניינו ילמדני דרכי תורה ויראה, וכל אחד משלים לחבירו, עד שמכולם יחדיו תתקבל השלמות.

ללמדך יסודות טיב החינוך, שלא רק שאין שום 'סתירה' בין מחנך אחד למשנהו, הם אף משלימים זה לזה, ומה שלא שנה זה השלים רעהו.

-> • <-

וכבר אמר אחד מחכמי חסידי פולין של מעלה, שהיה מסתופף בצל קדשו של אחד מגדולי זקני צדיקי הדור, שלא היו נוסעים אליו הרבה חסידים. ובנסיעתו ברכבת לרבו לקראת חג השבועות עם קומץ קטן של חסידים, התמלאה לפתע קרון הרכבת בעשרות חסידים של אדמו"ר אחר, שהיו לו הרבה חסידים לרוב. - ובאמצע הדרך נטפל אחד מצעירי אלו החסידים, שהיה כנראה עז פנים, אל אותו חסיד וחבריו, ושחק מהם, בהראותו באצבע לעבר הפינה הקטנה שהצטופפו להם בה כמה חסידים יחידים מאותה חסידות, ואמר: רואים אתם את ההבדל, כאן בפינה הזעירה הזו נוסעים כמה יחידים אל רבם, ואילו כל שאר הרכבת הזו כולה מלאה מחסידים שלנו... שנוסעים אל הרבי שלנו!

ענה לו אותו חסיד בחכמה ובשנינות, בוודאי זוכר אתה מימי ילדותך בפולין, כשלמדנו יחדיו א' ב' אצל המלמד דרדקי, היתה הכיתה מלאה עדרים עדרים של עשרות תלמידים, אך ככל שעלינו בדרגה בלימוד גמרא תוס' ומפרשים שולחן ערוך ופוסקים, כן פחתו התלמידים יותר... לא כולם יכולים להתחנך בדרגות הגבוהות והנעלות!

-> • <-

ואילו ממבט אחר הסביר פעם אחד מן החסידים כיצד התחנך אצל רבו, כשחזר לעירו לאחר מחצית השנה ששהה ברציפות בבית רבו, ושאל מה 'קנה' שם אצל רבו, כיצד מחנכים שם? ובמה חוזר הוא אחרת ממה שנסע לשם?

ענה אותו חסיד פיקח, הסכיתו נא ושמעו, הנה לפני שנסעתי לרבי חשבתי לעצמי, הרי לומד אני כל היום בתורה, ומתפלל בדביקות עליון, שובר ומשבר את גופי בעבודת השם יתברך, ומבוקר עד ערב מוסר את עצמי כל כולי אך ורק לעבודת שמים. - בוודאי על כל זאת לא יספיק לי כל הגן עדן שלמעלה, ומן הסתם יצטרכו לברוא עבורי גן עדן חדש גדול ומרווח... - לא כן עתה לאחר שהייתי אצל הרבי, הרי חושב אני תדיר שבכל רגע שהתקרה לא נופלת על ראשי מרוב עוונות וחסרונות אין ספור, הרי זה ממש חסד ה' וחמלתו עלי, כדי לתת לי אפשרות לתקן את מעשי ולשוב בתשובה שלמה לפניו יתברך.

זהו אפוא החינוך שקיבלתי בבית רבי!

-> • <-

מסופר על הרב הגדול רבינו הריב"ז זצוק"ל, מרבניה המפורסמים של עיה"ק צפת ת"ו לפני | הפשך בעמוד ד' <

טיב ההשגחה

סיפורי השגחה פרטית שנשלחו לפערכת ע"י הקוראים

'לא מצאת? - תאמין!'

בבין הזמנים על מנת לשמור על גדרי הצניעות שרכנו למשפחה המורחבת זירה, והיה שם בריכת שחיה, וכל מה שצריך כדי להישאר במקום אחד ולשמור על טוהר המחנה.

ביום רביעי גילתה ב"ב לחרדתה כי אבד לה עגיל זהב משובץ יהלום יקר מאוד בתוך מי הבריכה. לא רק בגלל יוקר החומר אלא גם רגש סנטימנטלי לעצם המתנה שקבלה.

הרגעתי אותה שאם זה בבריכה בוודאי ימצאו את האבדה.

בעל המקום הביא צוות ניקיון ששאבו את כל תחתית הבריכה לאורכה ולרחבה משך שעות אחדות אך העלו חרס בידם...

הצטרפנו אבל צריך גם לקבל את הדין באהבה וכך התחזקנו בלהודות לה' גם על הרע שהלוא הוא דיין אמת ואין שום טעות אצלו יתברך.

ביום שישי ניגשתי לבריכה. קודם שנכנסתי נשאתי תפילה שאם יש סיכוי למצוא את העגיל האבוד שיהיה זה לפני שבת כדי שלא תיפגם שמחת השבת, אך אם טוב בעיני ה' שלא נמצא את האבדה אזי שיתן כוחות לקבל את הדין באהבה.

אחרי שהותי במקום הרגשתי משהו נוקשה בכף רגלי, הנחתי שוב את הרגל ובאצבעות רגלי העליתי את הדוקרן, למרבה ההתרגשות היה זה העגיל האבוד!!!

לא האמנתי למראה עיניי, הלוא שאבו את הבריכה וכולם סרקו וחייפו וכבר ידעו שאין סיכוי למצוא את האבידה והנה לכבוד השבת הקדושה השיב בעל הבריאה כולה את האבידה ממש יש מאין...

השמחה הייתה גדולה ושרנו שירי הלל והודאה כדי להודות לה' וגם קבלתי על עצמי לפרסם את הסיפור ברבים כדי לקיים את הכתוב:

"שיחו בכל נפלאותיו"

בעל המעשה:א.ז.ג.

הפענוח לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית פוזנן לשלוח אל ר' שפחה ספואלס
בפקס: 15326517922
או ל: o.y.wines@gmail.com

למעלה ממאה שנה, שביום היארצייט של אביו כשניגש אל העמוד להתפלל לעילוי נשמתו בכה הרבה בכל עת התפילה.
לאחר מכן נשאל מדוע בכה כל כך בתפילתו, הרי זה כבר עשרות בשנים אחר שנסתלק אביו לבית עולמו?
ענה הרידב"ז וסיפר:

הנה אבי הגדול רבי זאב ויליוסקי זצ"ל מקורבין לא היה אדם אמיד כלל, ופרנסתו היתה בדוחק רב. בימים ההם עדיין לא היו 'חידושים' מסודרים לילדי תשב"ר, והיו מתחברים כמה הורים יחדיו לשכור מלמד עבור הילדים, ולחלק את משכורתו ביניהם מדי חודש בחדשו.
אך לא לכולם היתה האפשרות לעמוד בתשלום משכורתו של המלמד, מלבד עול הכלכלה החדשה שעל כתפיהם להחזיק המשפחה.

היות אבי עני וחסר כל התקשה בתשלומי שכר המלמד, ומשהתאחר התשלום והתעכב תחב המלמד 'פתק' בידי לתתו לאבי, ובו כתב שעד שאין השכר לימוד מסודר אינני רשאי לבוא יותר אל החיידר!

כשקראו אבי ואמי את הפתק הצטערו על כך מאוד, במשך כל אותו הלילה ישבו שניהם ובכו על מר גורלם, שאינם יכולים לגדל את בנם לתורה.

והנה למחרת נודע להם על אחד מן העשירים הגדולים שהגיע ממרחק לדור בעיר, ומחפש לרכוש תנור של לבנים טוב לחימום הבית.

בימים ההם היו בונים בתוככי קירות הבתים תנורי לבנים גדולים, שנבנו במיוחד בתוך הקיר, אריח על גבי לבונה, ומפזרים חום נעים בכל הבית. תנור זה היה נחשב כמוצר יקר ערך מחמת המבנה המיוחד שלו, משום הצורך לבנותו ולתקנו בתוך הקיר.

בביתנו היה אכן תנור שכזה, ותיכף ללא היסוסים החליטו אבי ואמי לפרק מיידי את התנור הגדול ולמוכרו לאותו עשיר. הכסף שקיבלו ממכירת התנור הספיק בשביל שכרו של המלמד לתקופה ארוכה מאוד!

החורף הקשה השתולל בחוצות, והיו אבי ואמי רועדים מקור בהעדר תנור ראוי להסקת וחימום הבית. אך הם עמדו במסירות נפש על המשמר שילכו כל אותם המעות רק בשביל שכר המלמד כדי שאוכל לגדול בתורה כשאיפת נפשם הגדולה!

לכן סיים הרידב"ז, בוכה אני מאוד מדי שנה ביארצייט של אבי ואמי זצ"ל, על גודל מסירות נפשם ודמעותיהם ששפכו לרוב על הצלחתי בתורה. והנני מכיר להם תודה עמוקה מקרב לב, על שלא ויתרו וגידלו אותי לתורה, והם שהביאוני עד הלום!

זהו חינוך של תורה, חינוך של מסירות נפש! כשרואים

הילדים ונוכחים במו עיניהם גודל המסירות נפש של ההורים למען החינוך שלהם. אין לך מעלה גדולה בחינוך מן הדוגמא האישית, כשרואים הדברים בחוש, וכד"א (ישעיה ל, כ) "והיו עינך רואות את מורייך".

[טיב התוכנה עריכה מחדשה, מתוך שיחה למתננים]
-> * <-

אחריו, שהיה מוכן בעבור זאת לסכן את בריאות ליבו, והיה משבח ומוקיר מאד את היראת שמים התמימה והשלמה, של אותו יהודי.

[מתוך שיחות הכנה לקראת חג הפסח]
-> * <-

שח לי אברך אחד מתלמידי היקרים, שהשתתף בסדרת 'שיחות מוסר' שמסרתי בעזרה"ת בענייני חינוך שבתוך הבית פנימה, וחשיבות הזהירות בכבוד ההדדי שבין האב והאם. - כי עיקר החינוך ובניינו מיוסד על 'הדוגמא האישית' שרואים הילדים בבית, כיצד האבא והאמא מכבדים זה את זה, באהבה ואחוה שלום ורעות.

בעקבות שיחות אלו, שינה האיש טעמו ומנהגו בביתו מקצה לקצה.

יום אחד ראה את זוגתו ניצבת על יד הכיריים בהכנת ארוחת הצהריים, בטיגון 'שניצל' על גבי המחבת. - תוך כדי עבודתה המסורה נצרכה להפוך את השניצל באמצע הטיגון, בכדי שיתבשל כראוי גם מצידו השני, ומתוך שהיתה מרוכזת במלאכתה לא שמה לב שנוטלת בידה מזלג מלוכלך ומטונף להפיכת הבשר, במקום המזלג הנקי שהיה מיועד לכך...

כראות זאת בעלה היקר - שזה עתה שינה את הליכות רוחו בביתו - לא רצה לכעוס, על אף שהמקרה המביש חרה לו היטב! בהיותו 'איסטניס' מטבעו. הוא עצר ברוחו והתגבר על כעסו, וחשב שאין מן היושר לזעוף בה ולהעליבה בעת שעוסקת בנאמנות כל כך בהכנת טרף משפחתה, הלא אין היא אשמה בטעות זו שנעשתה בשגגה.

לפיכך חישב את צעדיו בחכמה ובדרך צנועה, הוא קרא אפוא לאחד מילדיו, ואמר לו בלחש: "הבט נא אל אמא, שעושה מלאכתה נאמנה, היא לא שמה לב ולקחה בידה מזלג מטונף לעבוד בו... אבל אסור לפגוע בה, כי היא עוסקת בעבודת הקודש בכל לב, ורוצה שהכל יצליח, ובודאי יהיה איכפת לה מאוד... גש נא בשקט, והחלף לה את המזלג כשלא תשים לב בדבר, וכך תמנע ממנה צער מיותר.

למחרת סיפר הילד לאביו כמשיח לפי תומו, שהיום בבוקר אמא הביאה לו ללבוש חולצה מכובסת, שהיתה עוד רטובה... אבל לא רצה לפגוע בה ולצערנה, ולכן לבש אותה כך כמו שהיא, אף שהיה לו קצת קשה...

ובזאת למד האברך ונוכח בעצמו, כמה חשובה היא הדוגמא האישית שבחינוך! וכמה משפיעה היא לטובה על התנהגות הילדים בחן ובחסד, ובמידות טובות וישרות.

[פרטיות, קובץ 11849]

על הברכה יעמדו

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליארצייט

לקבלת העלון במייל (דוא"ל) נא לשלוח לפייל הפצו"ב

לעילוי נשמת מרת אילה אהובה בת ר' יוסף ראובן יוחנן הכהן ז"ל נדבת בנה יקותיאל מנחם •

לע"נ רבי דוד צבי ב"ר יצחק ז"ל נתרם ע"י בנו מנחם מרדכי הי"ו

לע"נ הינדל בת ר' משה ירמיהו ע"ה

לע"נ ר' ישראל נתן נטע ב"ר דוד צבי הכהן ז"ל זח ב"ר משה ז"ל

לע"נ האשה מרים בת ר' דוד

לע"נ ר' יחזקאל צבי ז"ל ולרפואה שלמה ולהצלחת לאה בת אייל תח"י נתרם ע"י בנם יחזקאל יחושע הי"ו

לע"נ ר' דב ב"ר אברהם יעקב ז"ל נפטר ה' אלול

לרפואת בועז בן מירה

גרפצ'יק סל: 02-5002321

גרפצ'יק סל: 02-6257948

קשת הרשת מיתוג יח"צ וקידום מכירות

shivti11@gmail.com | 05276-10455 078-3331109 טל: רח' ישעיהו 7 ירושלים

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגונוך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לרפוס) בקובץ להדפסה.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173

ד